

RB SOU autoopravárenské, s.r.o.

Zengrova 38, 703 00 Ostrava - Vítkovice

Zadání úkolů za týden od 18. 10. do 22. 10. 2021

Třída: PT2

Předmět: Český jazyk

Správné odpovědi k otázkám odešlete do 29. 10. 2021 na školní e-mail:

kantarikova@souauto.cz

Vytiskněte si poznámky a založte spolu s otázkami do šanonu. Složí k doplnění učiva.

Česká poezie mezi dvěma světovými válkami

Tvoří absolutní vrchol českého národního písemnictví. Měla dvě základní linie:

- a) proletářské básnictví
- b) avantgardní linie

Proletářské umění

Bylo vytvořeno skupinou autorů sdružených v **Devětsilu**, který byl založen na sklonku roku 1920 /Wolker, Seifert. Biebl, Hora, Hořejší/. Spojovala je myšlenka revoluční proměny kapitalistické společnosti na společnost socialistickou. Z toho vyplývaly základní programové požadavky: sociální angažovanost tvorby, princip kolektivity, vytvoření literárního typu hrdiny z dělnického prostředí, dynamický realismus schopný zachytit proměny doby. Toto programové vymezení dost svazovalo tvořivou individualitu, proto byly zásady proletářské poezie záhy opuštěny.

Jiří Wolker /1900-1924/

- narodil se v Prostějově, vystudoval gymnázium
- byl náruživý sokol a skaut /Táborový deník šestnáctiletého Jiřího Wolkeru byl vydán knižně/
- byl všestranně nadaný: literárně, hudebně i výtvarně a již jako středoškolák publikoval ve studentských časopisech, po příchodu do Prahy studoval na otcovo přání práva, současně však navštěvoval přednášky na filozofické fakultě
- záhy onemocněl tuberkulózou a ačkoliv se léčil v Jugoslávii a ve Vysokých Tatrách, této chorobě roku 1924 podlehl

Host do domu /1921/

- básnická sbírka

- pokorný pohled na svět, láska k lidem, soucit s chudými a trpícími, lyrizace všedního dne a prostých věcí /Poštovní schránka, Věci/, některé verše jsou chlapecky naivní: „*Ach věřte jen, a věřte celou duší, a vírou svou i slunce unesem.*“ Především se však v jeho verších projevuje potřeba lidské družnosti: „*Svých oken na noc nezastru a neschýlím svou skrář. Snad někdo v noci podá mi sesterskou dlaň.*“ Až v závěrečné básni Svatý Kopeček /vliv Apollinairova pásma/ objevuje i bídu a druží se se všemi lidmi toužícími vytvořit spravedlivý svět.

Těžká hodina /1922/

- básnická sbírka
- „*Dnes je má těžká hodina. Chlapecké srdce mně zemřelo a sám v rakvi je vynáším,*“ píše autor v této sbírce mizí hravá bezprostřednost, soucit vystřídala touha a odhodlání změnit svět, Wolker se ztotožňuje s programem proletářského kolektivismu nejznámějšími jsou jeho sociální balady: **Balada o očích topičových, Balada o nenarozeném dítěti, Balada o snu**

Wolker se rovněž pokoušel psát dramata a pohádky /**O milionáři, který ukradl slunce**/

Josef Hora /1891-1945/

- vystudoval gymnázium, práva, stal se novinářem, nejdříve soc. demokratickým, později komunistickým v Rudém právu, kde pracoval do r. 1929
- roku 1929 odchází spolu s dalšími šesti spisovateli z komunistické strany na protest proti Gottwaldovu vedení, po rozchodu s KSČ byl redaktorem Českého slova
- byl vynikajícím překladatelem z ruštiny, pozoruhodné je jeho přebásnění Puškinova Oněgina

Básně/1915/

- básnická sbírka poznamenaná ještě tvorbou Vrchlického a Sovy

Strom v květu /1920/

- básnická sbírka – smyslové verše, bohatá metaforika

Pracující den, Srdce a vřava světa

- básnické sbírky proletářské – není to poezie v pravém smyslu slova revoluční, spíše zamyšlení nad osudy dělníků, soucit s trpícími – velmi kultivovaný a vyspělý jazyk

Ve druhé polovině 20. let upouští od psaní proletářské poezie, využívá svého velkého rozhledu, který nabyl při svých cestách po Evropě / Itálie, SSSR, Francie, Maďarsko, Estonsko/.

Itálie /1925/

- básnická sbírka – obdiv k evropskému jihu, přírodní krásy

Struny ve větru /1927/

- básnická sbírka – vztah k Rusku i k Leninovi, kterého si, jako tehdy mnoho jiných básníků, idealizoval. Pro některé z básní už je charakteristický obraz času, příznačný i pro další sbírky

/Kniha času a ticha/.Čas hraje důležitou roli v autorově poezii – kategorie času provází člověka od narození až do smrti a Hora dokázal sugestivně vyjádřit hrůzu i strach z jeho plynutí, jež je nezadržitelné.

Máchovské variace /1936/

- vydaná při příležitosti stého výročí vydání Máchova Máje, stvrzuje nesmrtelnost člověka v nepomíjivosti zanechaného díla

Domov /1938/

- známá báseň Zpěv rodné zemi – reaguje na ohrožení vlasti

Jan houslista /1939/

- lyrickoepická skladba, vypravuje o návratu českého virtuosa, jemuž zahraniční úspěchy a sláva nedávají pocit vnitřního uspokojení, vrací se ze světa domů, do rodné vlasti, i když je ohrožena nepřítelem. Doma nachází houslista stárnoucí bývalou lásku, ale i to nejcennější, rodný kraj.

V letech okupace byl Hora nemocen, dožil se ale osvobození. Umírá v červnu 1945.

Poetismus

Vítězslav Nezval /1900-1958/

- studoval gymnázium v Třebíči, univerzitu v Praze a Brně
- je duchovním otcem poetismu, surrealismu
- od roku 1922 členem Devětsilu – básníci začínají myslet na dělníka ne jako strádajícího, ale uprostřed lidových zábav – cirkusů, lunaparků, sportovních stadiónů, jarmarků, chaplinovských filmů – toto zobrazení plynulo z touhy mladých lidí konečně plně žít- „užívat světa“
- poetismus proti tzv. rozumářské poezii staví obraznost, humor, veselí
- poetisté užívají asociace – bleskové spojení představ, někdy i velmi vzdálených, proti logice kladou fantazii
- do r. 1938 měl svou surrealistickou skupinu
- za války se pouští do odbojové činnosti, vysokým představitelem ministerstva
- informací, zabýval se astrologií, předpověděl si smrt na Velikonoce
- předtím si zajel do Itálie, zemřel 6. dubna 1958 – podle předpovědi, srdeční selhání (Bílá sobota)

Most

- prvotina

Pantomima

- poetické dílo, do něhož zařadil mj. i divadelní a pantomimické scénky, drobné hříčky, kaligramy a oddíl krátkých čtyřverší s názvem **Abeceda**- na každé písmeno napsal výstižné verše A – z velmi volného přirovnání tvaru písmene A se stříškou vzniká první verš, asociací chatrče a divošských stanů přeskochí fantazie na rovník a přeje si přenést klima do našich deštivých krajin, z rýmu chatrčí-vystrčí se zrodí představa šneka, vystrkujícího růžky z domu, který nosí stále s sebou, a za pomoci rýmu Vltavu-hlavu si vybaví lidi bez přístřeší

Podivuhodný kouzelník

- první avantgardní dílo v české literatuře, lyricko-epická skladba bez pevného děje, jednotlivé motivy následují za sebou bez vnější logiky, volné asociace

Básně noci

- **Akrobat**
- **Edison** – bezprostřední inspiraci Nezvalovi poskytl náhodně přečtený životopis o „vynálezci nové epochy“, nepochybně na něj také působily procházky večerní a noční Prahou /atmosféra štěstí- jarní vůně, hvězdy, ale i hazardní hráči, sebevrazi, pijani/

Signál času

- básně inspirovány Edisonovou smrtí

Skleněný havelok

- verše objektivizuje, kolektivní vnímání života

Zpáteční lístek

Sbohem a šáteček

- napsána pod vlivem cesty do Itálie

surrealismus:

Praha a prsty deště

Absolutní hrobař

Žena v množném čísle

52 hořkých balad věčného studenta Roberta Davida

konec 30. let:

Matka naděje

- pocity národa za okupace, vyslovil víru v naši budoucnost

Pražský chodec

Pět minut za městem

hry:

Milenci z kiosku

- pro avantgardní divadlo E. F. Buriana DF34

Manon Lescaut

- podle Prévostova románu

Jaroslav Seifert /1901-1986/

- nositel Nobelovy ceny za literaturu /1984/
- narodil se v Praze na Žižkově, gymnaziální studia nedokončil, stal se novinářem a redaktorem komunistických a soc. demokratických listů
- roku 1929 opustil řady KSČ
- jeho tvorba se proměňovala s dobou a vždy měla svému okolí co říci

období proletářské literatury a poetismu:

Město v slzách /1921/

- básnická sbírka – město je symbolem utrpení a věznění proletáře

Samá láska /1923/

- motiv města dostává jiný nádech – opojení z krásy a přitažlivosti městské civilizace, inspirace je nacházena v prostředí cirkusů, varieté či filmů

Na vlnách TSF /1925/

- hlavní téma bylo autorovo opojení životem – společně s Vítězslavem Nezvallem a Karlem Teigem stál u zrodu nové formy umění, které nemělo být propagandistické, ale mělo působit na čtenáře příjemně – poetismus- čerpal z moderních uměleckých forem /filmu, hudby, divadla, cirkusu, významnou roli hrály exotické motivy/. Poetistickou tvůrčí metodou byla volná asociace představ.

Slavík zpívá špatně /1926/

Poštovní holub /1929/

Období čisté lyriky /30.-60.léta/

- autor píše čistou, melodickou lyriku, většinou formou rýmovaného verše, píše milostnou poezii, vyjadřuje lásku k domovu, stesk po nenávratně zmizelých časech, vztah k Praze

sbírky:

Jablko z klína

Ruce Venušiny

Jaro, sbohem

Osm dní /1937/

- sbírka, která reaguje na smrt T.G.Masaryka

František Halas /1901 -1949/

- na jeho tvorbu působila atmosféra společenské krize na konci 20.let, matčina smrt v dětství, první světová válka – pocity zklamání, tragické životní pocity

Sépie

Kohout plaší smrt

Tvář

Staré ženy

- básnická skladba, v níž se autor snaží postihnout krutost a bolest stárnutí

Ve třicátých letech užívá typický „halasovský“ styl – hrubě opracované verše, neuhlazené, těžkopádné, byla považována za formálně nedokonalé, používá složitých metafor, archaismů, neologismů.

Torzo naděje /1938/

- umělecky nejsilnější vystižení tragické atmosféry roku 1938 v české poezii

Česká avantgardní poezie

1. Prvním sborníkem poezie 1. poloviny 20. století byl:

- a) Manifest poetismu
- b) Manifest České moderny
- c) Almanach Devětsilu

2. Která výpověď neslouží jako charakteristika proletářské poezie?

- a) přiblížit se dělnictvu, bojovat proti sociálnímu útlaku
- b) poezie se chce podílet na revoluční přeměně světa, chce se stát kolektivní záležitostí
- c) úsilí o poznání krás světa

3. Wolkerova sbírka proletářské poezie nese název:

- a) Host do domu
- b) Těžká hodina
- c) Svatý Kopeček

4. Který z následujících výroků vystihuje podstatu poetismu?

- a) Je založen na principu náhodnosti věcí a nesmyslnosti vztahů.
- b) Zachycuje složité skutečnosti z mnoha úhlů pohledu.
- c) Využívá fantazie a inspiruje se lidovou zábavou.

5. Kdo je autorem básně Edison?

- a) V. Nezval
- b) J. Seifert
- c) J. Wolker

6. Surrealismem byl ve své tvorbě ovlivněn:

- a) J. Wolker
- b) J. Zahradníček
- c) K. Biebl

7. Nezvalova sbírka Žena v množném čísle byla vytvořena pod vlivem:

- a) surrealismus

b) proletářské poezie

c) poetismus

8. Nobelovu cenu za literaturu obdržel český básník:

a) J. Wolker

b) V. Nezval

c) J. Seifert

9. Moderním avantgardním směrem spjatým výlučně s českým prostředím je:

a) civilismus

b) poetismus

c) dadaismus